

अन्नपूर्ण

पोस्ट

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष १३, अंक १९२ पृष्ठ १२+४

काठमाडौं, आइतबार ३० कात्तिक २०७१ | मार्ग कृष्णपक्ष नवमी नेपाल संवत् ११३५ | SUNDAY, NOVEMBER 16, 2014

अदुवा निर्यात बढाउन सुझाव

अन्नपूर्ण

काठमाडौं : विश्वको कुल उत्पादनमा १३ प्रतिशत योगदानसहित नेपाल अदुवा उत्पादक राष्ट्रमध्ये तेस्रो स्थानमा रहे पनि सरकारी बेवास्ताले निर्यात बढाउन नसकेको विज्ञले बताएका छन्। साउथ एसिया वाच अन ट्रेड, इकोनोमिक्स एन्ड इन्भायरोन्मेन्ट (सावती) ले नेपाली अदुवाको निर्यातका सन्दर्भमा विद्यमान गैरभन्सार अवरोधबारे गरेको अध्ययनको सार प्रस्तुत गर्दै राजधानीमा शुरुबार पूर्वसचिव पुरुषोत्तम ओझाले अदुवाको निकासी बढाउन सकिने अवस्था रहे पनि विभिन्न समस्याका कारण निर्यात विस्तार हुन नसकेको बताए।

देशको डरलाग्दो व्यापार घाटालाई न्यूनीकरण गर्न अदुवाबाट टूलो अपेक्षा गर्न नसकिए पनि रोजगारी सिर्जना, गरिबी निवारणको दिगो उपायका लागि यसको उत्पादन र निर्यातले दिगो सघाउ पुऱ्याउन सक्ने उनले बताए। देशभित्र स्थानीय करको झन्झट, बिचौलियाको बिगबिगी, मूल्य अभिवृद्धि गर्न नसकेको अवस्था तथा निर्यात गर्दा नेपाल तथा भारत दुवैतर्फ व्यवसायीले झेलनुपर्ने प्रशासकिय अवरोधका कारण अदुवाको निकासि बढाउन नसकिएको ओझाले निष्कर्ष थियो। यी समस्या समाधानका लागि उनले मूलतः भारतसँग प्रयोगशाला तथा गुणस्तरको आपसी मान्यताको सम्झौता, पारदर्शी महसुल, क्षेत्रीयस्तरमा सूचना केन्द्रको स्थापना र क्षमता विकास आवश्यक रहेको बताए। ओझाले उत्पादन बढाउन कृषकका लागि न्यूनतम समर्थन मूल्य आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गरे।

सावतीका कार्यकारी अध्यक्ष डा. पोषराज पाण्डेले केन्द्रीयस्तरमा रहेको नेपाल व्यापार मञ्चजस्तै क्षेत्रीयस्तरमा समेत नेपाल र भारतका सरोकारवाला कार्यालय तथा सम्बन्धित व्यवसायी संस्थाबीच समन्वय र समस्या समाधानका लागि संवाद गर्ने संयन्त्रको विकास गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

सावतीले नेपाली अदुवाको निर्यातमा रहेका समस्याबारे राजधानीमा आयोजना गरेको अन्तरक्रिया कार्यक्रमका सहभागीहरू।

तस्विर : अन्नपूर्ण

मानिसमा लाग्ने विभिन्न प्रकारका रोगको उपचारका लागि अदुवाको टूलो महत्त्व रहेको चर्चा गर्दै डा. पाण्डेले यसको मूल्य अभिवृद्धि कार्यमा जोड दिए। उनले व्यापारसम्बन्धी सूचनामा सम्बन्धित व्यवसायीको सहज र छिटो पहुँच स्थापित गर्न मोबाइलबाट जानकारी दिने प्रणाली तथा क्षेत्रीय स्तरको सूचना केन्द्रको स्थापना आवश्यक रहेको बताए।

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष प्रदीपजंग पाण्डेले निजी क्षेत्रले समेत अदुवालाई विशेष महत्त्व दिएको प्रस्ट्याउँदै सरकारले पनि यसलाई नेपाल व्यापार रणनीतिमा समावेश गरेर प्रोत्साहन गर्न खोजेको तर अनुसन्धानलाई भने बढावा दिन नसकेको टिप्पणी गरे। सरकारले पकेट क्षेत्रको घोषणा गर्नसके प्राविधिक सहयोग र पूर्वाधार विकासमा प्रभावकारिता ल्याउन

रोजगारी सिर्जना र गरिबी निवारणका लागि अदुवा उत्पादन र निर्यातले दिगो सघाउ पुऱ्याउन सक्ने विज्ञको विश्लेषण।

सकिने विचार उनको थियो।

वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयअन्तर्गतको योजना तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सहयोग महाशाखाका प्रमुख तोयानारायण ज्ञवालीले सरकारको व्यापार रणनीति तथा वाणिज्य नीतिले अदुवालाई प्राथमिकतामा राखेको भए पनि यसको निर्यात बढाउन थप कार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको प्रस्ट पारे। सरकारले

निजी क्षेत्र, कृषक तथा अदुवा व्यवसायीसँग सहकार्य गर्न थालेको भए अर्थ मन्त्रालय, कृषि विकास मन्त्रालय र उद्योग मन्त्रालयले मिलेर कार्य गर्नुपर्ने विचार उनको थियो।

प्रस्तुतिमा टिप्पणी गर्दै नेपाल जडिबुटी महासंघका महासचिव टंकप्रसाद शर्माले अदुवा निर्यातका लागि खेती विस्तार, गुणस्तरीय बीउविजनको प्रयोग तथा लागत कटौतीलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने तर्क गरे। उनले भारतसँगको तुलनामा नेपालको उत्पादन लागत बढी भएको पनि जानकारी दिए।

नेपाल अदुवा उत्पादक तथा व्यवसायी संघका अध्यक्ष नरेन्द्र खड्काले नेपालमा चीनबाट अदुवा आयात भइरहेको उदाहरण दिँदै चार लाख जनता संलग्न भएको यो क्षेत्रमा सरकारले छुट्याउने गरेको बजेट तथा प्रदान गर्ने गरेको प्राविधिक सहयोगको मात्रा

निराशाजनक रहेको बताए। अदुवा उत्पादन र व्यापारमा रहेका समस्याबारे जानकारी दिँदै खड्काले अदुवाको बीउविजनको अभावलाई सम्बोधन गर्न सरकारले निश्चित जिल्लाका निश्चित पकेट क्षेत्रलाई अदुवाको बीउ बैंकको रूपमा विकास गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरे। कृषि विकास मन्त्रालयका उपसचिव डा. प्रद्युम्नराज पाण्डेले अदुवाबाट थप लाभ प्राप्त गर्न विषादी व्यवस्थापन एवं औद्योगिकीकरण आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गरे। उनले सरकार र निजी क्षेत्रले एकआपसमा सहकार्य गर्दै अगाडि बढ्नुपर्ने विचार राखे। सावतीका कार्यकारी निर्देशक डा. हीरामणि घिमिरेले अध्ययनबारे जानकारी दिँदै देशका विभिन्न भागमा रहेका कृषक समुदाय, व्यवसायी र भन्सार एजेन्टसँग गरिएको अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझावसमेत अध्ययनमा समावेश गरिएको बताए।